Voorbeelden en inspiratie ten aanzien van regionale samenwerking

Deze bijlage is een soort plakboek met een verzameling van verschillende voorbeelden van regionale samenwerking elders in het land, aanbevelingen van organisaties en een powerpoint presentatie van Hageman advies die de raadswerkgroep regionale samenwerking 2018-2022 ooit heeft ontvangen.

Het is bedoeld als achtergrond voor het agenderingsverzoek ‘Regionale samenwerking’ van 25 mei 2022.

Inhoud

1. Voorbeelden van regionale samenwerking in het land
2. Handreiking ‘Grip en controle op regionale samenwerking’ van de Nederlandse vereniging voor raadsleden’
3. Informatieformat ontwikkeld in opdracht van BZK: Op weg naar een betere informatiepositie van raadsleden bij gemeenschappelijke regelingen
4. Raadsleden over regionale samenwerking
5. Presentatie Hageman advies aan de raadswerkgroep regionale samenwerking 2018-2022

regio Twente (/)

(http://www.regiotwente.nl)

Twenteraad

Vanaf 1 januari 2016 is de vernieuwde samenwerking binnen Regio Twente van start gegaan.

Er is geen sprake meer van een gemeenschappelijke regeling met bevoegdheden die gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders aan Regio Twente hebben toegekend. De afschaffing van de Wgr-plus is hiervan de reden.

In de nieuwe situatie heeft Regio Twente alleen enkele bevoegdheden die afkomstig zijn van de colleges. Dat wordt een collegeregeling genoemd.
Op grond van de wet mogen er dan alleen collegeleden in het algemeen bestuur zitting hebben. Voor 2016 zaten er zowel raads- als collegeleden in het algemeen bestuur, dat toen regioraad werd genoemd.

De betrokkenheid van de gemeenteraden blijft belangrijk. Dat is nu anders georganiseerd. Er worden per jaar enkele themabijeenkomsten gehouden waarvoor alle 348 raadsleden in Twente worden uitgenodigd.
Dit noemen we de **Twenteraad.**

De Twenteraad is het platform voor informatie-uitwisseling, discussie en meningsvorming. Desgewenst kunnen er richtinggevende uitspraken worden gedaan.

De bijeenkomsten van de Twenteraad worden voorbereid door een Presidium, waarin namens elke raad 1 lid zitting heeft.
Het presidium wordt voorgezeten door de voorzitter van Regio Twente, de heer G.O. van Veldhuizen. Als secretaris fungeert één van de griffiers. Vicevoorzitter is één van de raadsleden.
Het Presidium vergadert 6 tot 8 keer per jaar.

De taken van het Presidium zijn:

- het vaststellen van de agenda's en de programmering van de Twenteraad,
- het voorbereiden en opstellen van regelingen en besluiten van procedurele aard van de Twenteraad,
- het evalueren van bijeenkomsten van de Twenteraad,
- het aanspreken van het bestuur van Regio Twente op het verlenen van medewerking m.b.t. bijeenkomsten van de Twenteraad

De Twentse griffiers zorgen voor ondersteuning van de Twenteraad en het Presidium. Zij komen daarvoor regelmatig bij elkaar.

Contact

Servicedesk
Bedrijfsvoering
(mailto:servicedeskbedrijfsvoering@regiotwente.nl?subject=bezwaarschriften%20-%20contact)
Regio Twente
053 487 6601

Deel dit via (Social Media buttons)

Twentehuis Enschede

Bezoekadres: Nijverheidstraat 30, 7511 JM Enschede
Postadres: Postbus 1400, 7500 BK Enschede
Telefoon: 053 487 65 43
e-mail: info@regiotwente.nl
(mailto:info@regiotwente.nl)Openingstijden: werkdagen van 8.00 tot 17.00 uur

Regio Twente is het samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten met een verzorgingsgebied van ruim 628.000 inwoners.

Inschrijven nieuwsbrief (/over-regio-twente/pers-en-media/nieuwsbrieven)

Inschrijven

(https://twitter.com/#!/regio_twente)
(http://www.youtube.com/user/RegioTwente1)
(http://www.linkedin.com/company/regio-twente?goback=%2Enmp_*1_*1_*1_*1_*1_*1_*1_*1_*1_*1&trk=top_nav_h

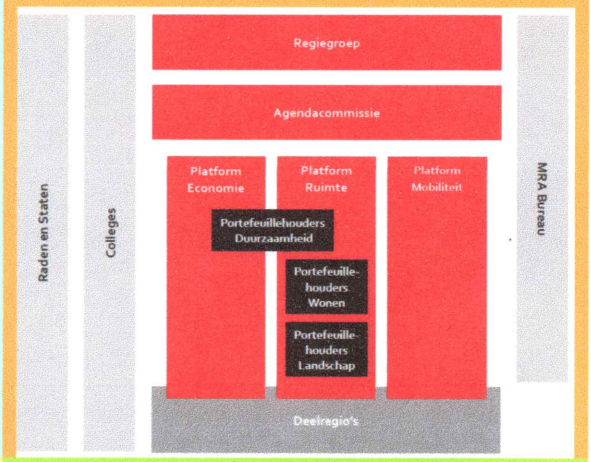
4.5 Voorbeelden regionale samenwerkingsvormen

U10 (Regio Utrecht)

- De bestuurlijke kern van U10 wordt gevormd door de 5 bestuurstafels, die ondersteund worden door ambtelijke werkgroepen. Alle 12 U10-gemeenten zijn aan deze bestuurstafels vertegenwoordigd.
  - Duurzame bereikbaarheid
  - Economische positionering
  - Gezonde en inclusieve regio
  - Gezonde woon- en leefomgeving
  - Klimaatneutrale regio
- Daarnaast drie opgaveteams:
  - ruimtelijk-economisch programma
  - verdienmodellen landelijk gebied
  - (ondersteuning) lobby en positionering
- De gemeentesecretarissen in de netwerkdirectie dragen bij aan initiatieven rond uitvoering en bedrijfsvoering, zorgen voor ambtelijke capaciteit en verankering van regionale projecten in gemeentelijke begrotingen. Tot slot wordt het U10-netwerk ondersteund door een klein procesteam (6 fte) en aangevuld met tijdelijke medewerkers zoals regionale trainees;
- Een paar keer per jaar zijn er de U10-Beraden. Hier kunnen gemeenteraadsleden met elkaar van gedachten wisselen over onderwerpen die later in de raden zelf aan de orde zullen komen. Een paar maal per jaar zijn er bestuurstafeldagen voor wethouders. Jaarlijks ontmoeten alle collegeleden elkaar op de collegedag. De burgemeesters ontmoeten elkaar tweemaal per jaar op het burgemeestersoverleg.

Metropoolregio Amsterdam

- De Metropoolregio Amsterdam is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 32 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Elke gemeente en deelregio brengt kwaliteiten in die het totaal versterken. De kracht van de MRA is de diversiteit, zowel economisch, stedelijk als landschappelijk;
- Er is een convenant met bestuurlijke afspraken over de samenwerking en hoe men tot afspraken komt. Daarnaast is er een MRA Agenda opgesteld met ambitieuze acties. Daarbij is een gemeenschappelijk MRA Bureau opgericht, dat ondersteunende taken uitvoert.

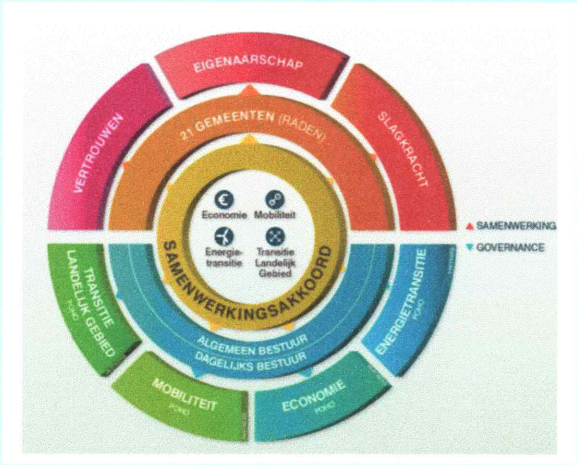

Regio Achterhoek

- De Achterhoek Board is samengesteld uit triple helix partners en een gedeputeerde van de provincie Gelderland (10 personen onder voorzitterschap burgemeester van Doetinchem) en fungeert als een soort Dagelijks Bestuur van de regio met inhoudelijke en financiële besluitvormingsmacht. De Achterhoek Board richt zich met name op ruimtelijk-economische onderwerpen.
- Onder de Board fungeren 6 tot 8 thematafels, waarin ook de triple helix partners vertegenwoordigd zijn. In totaal gaat het hier over ongeveer 200 betrokkenen die allen vergaderen op dezelfde dag;
- De Achterhoek Raad bestaat uit 49 leden (vertegenwoordigers van alle raadsfracties van de 7 deelnemende gemeenten). Deze Raad legt de link met de gemeenteraden en keurt jaarplannen, projecten en visies goed. Zo is democratische legitimatie gewaarborgd;
- Een organisatie bestaande uit 8 mensen, waaronder programmaleiders, een communicatiemedewerker en een lobbyist, is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van deze samenwerking en voor de implementatie van projecten. Gemeenten betalen hier extra bijdragen voor.

Regio FoodValley

- Binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR) nemen de acht aangesloten gemeenten samen besluiten via het Algemeen Bestuur met 8 bestuurders uit de regiogemeenten en via een iets kleiner Dagelijks Bestuur. Daarnaast is er een Triple Helix Bestuur (9 personen). Al deze besturen worden voorgezeten door de burgemeester van Ede. Er zijn twee PFO's op de terreinen als Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Mobiliteit, Economie, Werkgelegenheid, Voedseltransitie;
- Onder beide besturen wordt een groot aantal projecten uitgevoerd, die elkaar versterken. Deze projecten zijn opgenomen in de strategische agenda en de intergemeentelijke werkprogramma's;
- Er is een Regiocommissie die bestaat uit twee raadsleden per gemeente. De Regiocommissie bespreekt regionale beleidsstukken en vormt een gezamenlijke reactie voor de behandeling in de raden. De Regiocommissie heeft geen besluitvormende bevoegdheid, maar een adviserende rol naar de raden en het regiobestuur;
- Om de regionale samenwerking te faciliteren is er een klein regiokantoor met ongeveer tien medewerkers (± 8 fte).

Metropoolregio Eindhoven

- De 21 Zuidoost-Brabantse gemeenten werken aan de hand van een vierjarig samwenwerkingsakkoord samen aan het realiseren van een aantal opgaven binnen de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied;
- Waar nodig betrekken ze we daarbij mede-overheden (provincie, waterschappen) en maatschappelijke partners;
- De Metropoolregio Eindhoven sluit aan bij de agenda van de Stichting Brainport Eindhoven;
- De Stichting Brainport Eindhoven ontwikkelt de regionale economische strategie via de regionale ontwikkelingsmaatschappijen uitvoeringsorganisatie Brainport Development;
- De Metropoolregio zorgt voor de inhoudelijke verbinding tussen de 21 gemeenten en de Stichting Brainport en Brainport Development. De Metropoolregio vervult binnen de Brainport Triple Helix de overheidsrol.

Regio Zwolle

- Regio Zwolle is de lichte bestuurlijke samenwerking van ondernemers, onderwijs, maatschappelijke organisaties en overheden (21 gemeenten en 4 provincies). De afgelopen jaren heeft deze samenwerking een natuurlijk groeiproces doorgemaakt. Gemeenten herkennen de gemeenschappelijke vraagstukken die hen samen bezig houdt. Samenwerking leidt tot erkenning van deze vraagstukken en een gezamenlijke aanpak om deze op te lossen. Zo ontstaat geleidelijk regionaal partnerschap;
- De Regiegroep is het centrale orgaan in de regio en is verantwoordelijk voor de 'dagelijkse' besluitvorming. De Regiegroep bestaat uit vertegenwoordigers uit de vier O's (overheid, ondernemers, onderwijs en overige organisaties);
- De Regiegroep bewaakt de grote lijnen van de regionale samenwerking. Zij monitort de voortgang én vernieuwing op inhoud, proces en relatie. Dat betekent dat de Regiegroep de uitwerking van de nieuwe koers en Nieuwe Agenda bevordert, dat er uitvoering aan gegeven wordt en dat coalities tot stand komen die resultaten neerzetten. Ook draagt de Regiegroep zorg voor de financiën en versterkt zij de betrokkenheid bij de regio;
- De Economic Board staat voor economische dynamiek in Regio Zwolle. Ondernemers, overheden en onderwijs zetten de hoofdlijnen uit op het gebied van innovatie en menselijk kapitaal, om zo de economische ontwikkeling van de regio aan te jagen. De Board agendeert onderwerpen die bijdragen aan de versterking van de concurrentiepositie van de regio leidend tot meer economische activiteit en werkgelegenheid. Daarbij is er extra aandacht voor het MKB.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag

- 23 gemeenten vormen een vrijwillig samenwerkingsverband in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft taken op het gebied van bereikbaarheid en economisch vestigingsklimaat;
- De regio werkt met een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur, Bestuurscommissies en adviescommissies rond thema's;
- Alle deelnemende gemeenten worden ondersteund door een compacte netwerkorganisatie, die kennis en capaciteit van de 23 gemeenten en andere partners met elkaar verbindt;
- Elke nieuwe bestuursperiode stelt het bestuur een regionale strategische agenda vast. er wordt gewerkt aan vier ambities: vernieuwen verbindingen, vernieuwen economie, vernieuwen energie en vernieuwen stad en omgeving; samen met andere overheden, kennisinstellingen en het bedrijfsleven;
- Van het Rijk heeft de Metropoolregio Rotterdam Den Haag de status van vervoerregio gekregen en is daarmee ook rechtstreeks opdrachtgever van het regionale en stedelijke openbaar vervoer in de 23 gemeenten.

De voorbeelden van samenwerking uit de genoemde regio's kunnen ons helpen om onze ambities en de bijbehorende governancestructuur met betrekking tot het voorkeursscenario verder uit te werken.

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Handreiking
Grip en controle op regionale samenwerking

6 hoofdvragen voor grip en controle op regionale samenwerking

1 Waarom taken in een samenwerkingsverband uitvoeren – visie op de identiteit van de samenwerking

- **a** Waarom wil je deze taak in regionale samenwerking uitvoeren?
- **b** Waarom maak je als gemeenteraad de keuze voor welk type samenwerkingsvorm en in het bijzonder de juridische vorm zoals bv een gemeenschappelijke regeling?
- **c** Waarom kies je voor welk type gemeenschappelijke regeling?
- **d** Hoe organiseer je de besturing? Door wie en waarom?.
- **e** Hoe en op welke wijze wil je als gemeenteraad regie houden op een gemeenschappelijke regeling?

2 Welke positie heeft de gemeenteraad in het speelveld van de samenwerking, in het bijzonder in de gemeenschappelijke regeling?

- **a** Waar kan je bij een samenwerking invloed op hebben als gemeenteraad?
- **b** Welke vorm van democratische invloed voor inwoners vindt de raad belangrijk bij deze samenwerking/gemeenschappelijke regeling?
- **c** Welke rol vindt de gemeenteraad voor zichzelf belangrijk bij deze samenwerking gemeenschappelijke regeling?
- **d** Welke wettelijke grenzen zijn er gesteld bij het uitvoeren van deze gemeenschappelijke regeling?

3 Op welke wijze wil je sturen en invloed op de uitvoering van de gemeenschappelijke regeling uitoefenen?

a Welke invloed heeft de gemeenteraad als eigenaar van de gemeenschappelijke regeling en welke als opdrachtgever?
- Hoe en op welke wijze heb je als raad je invloed bepaald om de meeste invloed als gemeenteraad te kunnen uitoefenen?
- In een raadsregeling?
- In een collegeregeling?
- In een andere regeling?

c Welk deel van het wettelijk instrumentarium vind je belangrijk om in te zetten om sturing en invloed op de uitvoering te hebben?

c Welke mogelijkheden heeft de gemeenteraad om zich meer positie te verwerven door op raadsniveau regionaal samen te werken?

d Welke eigen mogelijkheden wil je inzetten om meer grip en controle te hebben?
- De organisatie van de informatievoorziening
- Rapporteurs uit een van de gemeenteraden
- Gemeenschappelijke agenda's
- Gemeenschappelijke raadscommissie
- Gemeenschappelijke griffier
- Gemeenschappelijk regionaal raadsinformatiesysteem
- Regionaal enquêterecht (budget reserveren)
- Inzet van hulptroepen zoals een (gezamenlijke) rekenkamer
- Afspraken met de accountant?

e Op welke wijze wilt u de informatievoorziening over de gemeenschappelijke regeling organiseren?
- Langs de financiële route van de P&C-cyclus?
- Anders?

4 Hoe wil je als gemeenteraad toetsen en controleren of dat wat is afgesproken ook wordt uitgevoerd in de gemeenschappelijke regeling?

- Vaste rapportagemomenten?
- Jaarlijks gesprek met de directeur, de voorzitter en/of de eigen bestuurder?
- Gebruikt de raad de wettelijk verplichte jaarlijkse rapportage ook voor het benoemen van leer- en aandachtspunten voor de wijze van invloed en sturing van de gemeenteraad?
- Beschrijft de gemeenteraad in een overdrachtsdocument aan de nieuwe raad wat de doelen van de gemeenschappelijke regeling zijn?
- Bespreekt de raad de doelen en de organisatie van de aansturing van de gemeenschappelijke regeling aan het begin van de nieuwe raadsperiode, zodat nieuwe raadsleden weten over het hoe en waarom van de regeling maar ook kunnen beoordelen of zij de regeling wenselijk vinden?

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

5 Hoe hou je als gemeenteraad zicht op risico's in de gemeenschappelijke regeling en welke voorwaarden moeten worden vervuld als je de regeling wilt beëindigen?

a Bevat de regeling een risicoparagraaf met een onderscheid naar eigenaar- en opdrachtgevers perspectief?
b Is er een jaarlijkse actualisatie en toelichting op de risicoparagraaf?
c Is er een evaluatiemoment voor elke regeling verspreid over de raadsperiode?
d Wil je een vast moment in de raadsperiode om te bepalen of de gemeenschappelijke regeling nog nodig is?

6 Hoe regel je de monitoring en verantwoording op de uitvoering van de taken van de gemeenschappelijke regeling?

- Welke eisen stel je aan de P&C-cyclus vanuit eigenaar- en opdrachtgeversperspectief?
- Voor welke (wettelijke) vormen van controle kies je?
- Heb je regelmatige gesprekken over de doelen van de regeling met 'de klanten/afnemers' (inwoners, bedrijven, instellingen) van de gemeenschappelijke regeling?
- Wat zijn de kernpunten die je wilt terugzien in het jaarverslag: in het bijzonder verslaglegging over de afgesproken doelen/efficiency/effectiviteit van de gemeenschappelijke regeling en in hoeverre dat deze zijn gehaald.

Op de website van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden meer informatie, overzicht van bronnen over het waarom, het hoe, het wat en het wanneer van gemeenschappelijke regelingen.

Doel van deze handreiking:
raadsleden bewuster maken van de mogelijkheden die zij zelf hebben om (kader stellend en controlerend) te sturen en te controleren op regionale samenwerking. Deze handreiking biedt in de vorm van vragen raadsleden een overzicht hoe zij grip en controle op regionale samenwerking en verbonden partijen kunnen hebben.

Het waarom van deze handreiking:
de raad is het hoogste bestuursorgaan in de gemeente. In de praktijk wordt door raadsleden niet ervaren dat zij het meest invloedrijk zijn. Specifieke aandacht om het bewustzijn onder raadsleden te vergroten om grip en controle op regionale samenwerking te hebben is daarom van belang.

Begrip regionale samenwerking:
onder regionale samenwerking worden begrepen alle vormen van samenwerking van gemeentelijke taken door twee of meer gemeenten, als ook vormen van samenwerking, waaronder uitvoeringsorganisaties, die tussen gemeenten en andere private partijen zijn gesloten.

HIEMSTRA & DE VRIES

Op weg naar een betere informatiepositie van raadsleden bij gemeenschappelijke regelingen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Fred Claasen & Steven de Vries

30 november 2020

AANLEIDING

Gemeenten, provincies en waterschappen hebben steeds meer en complexere taken. Een belangrijk deel hiervan brengen ze onder in gemeenschappelijke regelingen. Volksvertegenwoordigers kunnen hun kaderstellende en controlerende rollen niet uitoefenen zoals ze dat gewend zijn. In toenemende mate leidt dit tot ongenoegen en zorgen: Hebben ze wel voldoende grip op de taakuitvoering en de kosten van de gemeenschappelijke regeling? Dit is belangrijk want via de begroting moeten de gemeenteraad, provinciale staten of het algemeen bestuur van het waterschap hier verplicht geld voor beschikbaar stellen .

Het toenemende ongenoegen hierover versterkt vragen over de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. In het regeerakkoord is afgesproken om deze legitimiteit te versterken. Een van de wegen hiernaartoe is door de positie van gemeenteraadsleden, statenleden en waterschapsbestuursleden te verbeteren. Om hun positie te verbeteren hebben zij goede (sturings)informatie nodig. Deze is nu nog niet altijd kwalitatief op orde en voldoende toegankelijk voor raadsleden.

MODELFORMAT

Uit eerder onderzoek, onder andere uitgevoerd door Berenschot, is de suggestie ontstaan dat een modelformat de informatiepositie van raadsleden zou kunnen verbeteren. De format functioneert als een oplegger op stukken van de gemeenschappelijke regeling. Hierdoor is de informatie eenvoudig te vinden en wordt deze eenduidig gepresenteerd voor alle gemeenschappelijke regelingen. De afstemming met andere volksvertegenwoordigingen wordt eenvoudiger als de partijen in de regio de format gebruiken. En voor de gemeenschappelijke regeling is het relatief eenvoudig om de deelnemers te bedienen met uniforme informatie. In een interactief proces met o.a. gemeenteraadsleden en griffiers is een landelijk modelformat opgesteld.

GEBRUIK FORMAT

De format dat hieronder is beschrijven is te gebruiken bij verschillende gelegenheden. Een deel van de format is gevuld met algemene informatie die bij elke gelegenheid nuttig is, zoals wie zijn de deelnemers en hoe is de zeggenschap verdeeld, andere delen van de format zijn nuttig op bepaalde momenten, zoals bij de bespreking van de begroting van de gemeenschappelijke regeling. We hebben gekozen voor de vorm van een clickable. Daarmee is het eenvoudig om door te klikken naar informatie die men op dat moment nodig heeft en is toch het hele pakket aanwezig. De raad bepaalt welke informatie hij nodig heeft. Hij kan daartoe de format desgewenst aanpassen. Deze format is een hulpmiddel, geen dwangbuis. Het college moet formeel die informatie leveren. In de praktijk zullen de ambtelijke organisatie en de gemeenschappelijke regeling moeten zorgen voor het vullen van de format en ziet de griffier erop toe dat dit voldoende gebeurt. De thema’s in de format kunnen worden ingevuld op basis van informatie die de gemeenschappelijke regeling ook regulier zou verstrekken. Het extra werk is dus het invullen. Als alle raden met dezelfde format werken is dit ook voor de gemeenschappelijke regeling efficiënt.

Modelformat informatie gemeenschappelijke regelingen

1. Algemene informatie
2. Bestuurlijk belang
3. Vraag en rol gemeenteraad
4. Deelnemende gemeenten
5. Nieuw beleid en keuzes
6. Te nemen besluiten
7. Financiën te bespreken bij de begroting van de GR
8. Te behandelen bij de jaarrekening van de GR
9. Preadvisering
10. Overige informatie
11. Uitgangspunten voor het op te stellen stuk

ALGEMENE INFORMATIE	
Naam verbonden partij/gemeenschappelijke regeling	
Rechtsvorm	
Vestigingsplaats	
Betreft	<naam van het stuk en/of het agendapunt>
Portefeuillehouder	<naam en portefeuille van de portefeuillehouder in uw gemeente>
Contactpersoon verbonden partij/gemeenschappelijke regeling <zodat gemeenteraadsleden voor technische vragen contact op kunnen nemen>	<naam van contactpersoon bij de desbetreffende verbonden partij/ gemeenschappelijke regeling, telefoonnummer en emailadres>
Betrokken ambtenaar eigen gemeente <zodat gemeenteraadsleden voor technische vragen die van meer algemene aard zijn contact op kunnen nemen>	<naam van een ambtenaar die vanuit de gemeente betrokken is, telefoonnummer en emailadres>
Vertegenwoordiging gemeente in de gemeenschappelijke regeling	<naam van de vertegenwoordigers van uw gemeente in het dagelijks en het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling en van hun plaatsvervangers>
Welke producten of diensten neemt de gemeente af van de gemeenschappelijke regeling	<geef een beknopte beschrijving>

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

BESTUURLIJK BELANG

Geef antwoord op tenminste de volgende vragen:
<De wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling en het openbaar belang dat ermee gediend wordt.>

<Waarom heeft de gemeente besloten tot een belang in de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling en het openbaar belang dat ermee gediend wordt.>

<Welke politiek-bestuurlijke doelen uit de programmabegroting worden gerealiseerd door de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling.>

<Welke politiek-bestuurlijke doelen uit kaderstellende, beleidsbesluiten en moties worden gerealiseerd via de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling.>

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

VRAAG EN ROL GEMEENTERAAD

<Beschrijf de specifieke vraag aan de gemeenteraad, op basis van het onderliggende stuk. Bijvoorbeeld: vaststellen, informeren>
<Beschrijf de rol van de gemeenteraad ten opzichte van het onderliggende stuk. Bijvoorbeeld: kennisnemen, kaderstellen, controleren.>

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

DEELNEMENDE GEMEENTEN EN/ OF ANDERE OVERHEDEN

Naam gemeente en/of andere overheid	Verdeelsleutel (in %) per gemeente	Aantal zetels
		<aantal zetels DB en AB per gemeente>

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

NIEUW BELEID EN KEUZES			
Omschrijving van het onderwerp	**Welke bestuurlijke keuzes zijn er mogelijk. Aan welke knoppen kunnen de Gemeenten draaien**	**Op welke manier worden de keuzes aan de raad voorgelegd**	**Kosten (structureel of incidenteel)**

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

TE NEMEN BESLUITEN			
<Het eerstvolgende te nemen besluit van de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling dat over het onderwerp genomen moet worden. Welke relatie is er met de begroting, bestuursrapportage of rekening.>			
Volgende besluiten, verwachte kwartaal:	**Soort stuk**	**Wie is bevoegd**	**Onderwerp/ besluit**

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

FINANCIËN TE BESPREKEN BIJ DE BEGROTING VAN DE GR					
Gemeentelijke bijdrage lopende begrotingsjaar, (eventueel bijgesteld)	**Nieuw (komende jaar)**		**2022**	**2023**	**2024**
Autonome ontwikkelingen %	**Lopende begroting**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Prijsindex					
Indexatie loonkosten					
Rente lang geld op te nemen					

Rente kort geld op te nemen					
Financiële positie GR	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
(Vrije) reserve van de GR					
Afgesproken norm					

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

TE BEHANDELEN BIJ DE JAARREKENING VAN DE GR			
Waar week de productie/ beleidsrealisatie meer dan 5% af van de begroting	**Welke oorzaak lag hieraan ten grondslag**	**Op welke manier is hierop gereageerd lopende het jaar**	**Doorwerking, keuzes voor komend jaar en bijzonderheden**
Waar week de financiële realisatie meer dan 5% af van de begroting	**Welke oorzaak lag hieraan ten grondslag**	**Op welke manier is hierop gereageerd lopende het jaar**	**Doorwerking, keuzes voor komend jaar en bijzonderheden**

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

PREADVISERING
Opmerkingen vanuit beleidsafdeling gemeente <Op te stellen vanuit beleidsafdeling>
Eventuele kanttekeningen of bedenkingen vanuit het college <Op te stellen vanuit het college>

Concept zienswijze gemeente
<Op te stellen vanuit het college>

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

OVERIGE INFORMATIE

(Wettelijk) kader
<Geef een overzicht van de regelingen en afspraken op basis waarvan de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling haar taken uitvoert. Maak hierin een onderscheid tussen wetten (inclusief ministeriële regelingen) en lokale regelgeving of overeenkomsten. Dit is van belang, omdat wettelijke taken in principe niet beïnvloedbaar zijn. Aanvullende afspraken kunnen worden gewijzigd.>
Het doel is dat de gemeenteraad inzicht krijgt in de werkzaamheden die de verbonden partij/gemeenschappelijke regeling uitvoert:
1. op basis van wetgeving;
2. op grond van aanvullende afspraken.

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

UITGANGSPUNTEN VOOR HET OP TE STELLEN STUK

1.	
2.	
3.	

↖ Terug naar inhoudsopgave ↗

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Raadsleden over regionale samenwerkingsverbanden

Bent u tevreden over de controle en invloed van de raad op de regionale samenwerkingsverbanden van uw gemeente. Zo ja, waarom; zo nee, waarom niet?

Postbus 30435
2500 GK Den Haag
(070) 37 38 195
info@raadsleden.nl

Inleiding

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft raadsleden in de serie 'Raadslid van de Week' gevraagd over grip op regionale samenwerkingsverbanden. In het onderstaande overzicht zijn de gegeven antwoorden te vinden op de vraag: "*Bent u tevreden over de controle en invloed van de raad op de regionale samenwerkingsverbanden van uw gemeente. zo ja, waarom; zo nee, waarom niet?*"

De desbetreffende raadsleden waren 'Raadslid van de Week' in de periode juni 2018 t/m november 2018.

Overzicht van raadsleden

Marjo Molengraaf, ChristenUnie, Gorinchem
"*Nee. De omvang, de veelheid van gemeenten, de kilometers papier en de tijdsdruk maken het erg lastig om die invloed en controle uit te oefenen. Je bent meestal al te laat om nog bij te sturen en omdat alle andere gemeenten al X hebben gezegd, kun je geen Y meer zeggen.*"

Willemien Treurniet, gemeente Middelburg, ChristenUnie
"*Nee, momenteel niet. Het is moeilijk om te sturen. Maar gelukkig worden er stappen gezet om er voor te zorgen dat de raad meer aan zet komt, ook bij regionale samenwerkingsverbanden.*"

Youcef Ben Ali, gemeente Zwolle, PvdA

"Die controle en invloed kunnen nog wel beter."

Anke Oosterhuis, gemeente Westerveld, Progressief Westerveld

"Voor zover ik dit nu kan beoordelen, is het voor de raden best lastig om gezamenlijk te opereren. We hebben hiervoor te weinig structurele instrumenten. Wel is met enkele zuid-Drentse gemeenten een gezamenlijke introductieavond georganiseerd. Dit om uiteindelijk te komen tot een meer gezamenlijke standpuntbepaling."

Mame Douma, gemeente Brummen

"Dat kan nog veel beter, je zou bijvoorbeeld kunnen denken aan een kleine vertegenwoordiging uit elke raad in de besturen van de samenwerkingsverbanden die dan ook terugkoppelt naar de raden.
Want in de praktijk laat een afvaardiging via het college te weinig communicatie zien en dus beperkte invloed."

Astrid van de Wetering, gemeente Texel, D66

"Gedeeltelijk, in eerste instantie was er een duidelijk tekort aan invloed van de betrokken raden. De griffiers van een aantal van omliggende gemeenten hebben daarom de handen ineengeslagen. Een voorstel om de raden vooraf beter te betrekken, was de uitkomst. Alle betrokken samenwerkingen hebben dit voorstel omarmd. Hoe het gaat werken in de praktijk, moet nog blijken, maar ik heb goede hoop."

Elif Hotaman, gemeente Zaanstad, DENK

"Ik ben tevreden, maar het kan altijd beter. Er wordt al op een goede manier gehandeld, maar dan zijn er nog een aantal aandachtspunten waar rekening gehouden mee zou moeten worden – zoals het informeren van de raad op juiste momenten en het bevorderen van de informatie zodat het begrijpelijker, juist en actueel is. Ik ben er wel zeker van dat het beter zal gaan met de tijd."

David Schalken-Den Hartog, gemeente Dordrecht, Beter voor Dordt:

"Wat mij betreft is het belangrijk om met elkaar te doen wat je niet op een goede manier zelf kunt doen. Het kan soms efficiënter zijn en soms kun je zelfs met elkaar met minder middelen meer bereiken. Ik ben niet voor samenwerken om het samenwerken en je moet vooral ook partners zoeken om elkaar te versterken."

Bianca de Heer, gemeente Papendrecht, PAB

"Nee, want het is vaak lastig om bij dergelijke samenwerkingsverbanden alle nuttige data boven water te krijgen. Vaak komt er heel veel informatie op papier, maar de gegevens die er toe doen moeten er dan uitgefilterd worden. Het is algemeen moeilijk om grip te krijgen op de uitvoering van taken die in een samenwerkingsverband uitgevoerd worden."

Mirjam Slobbe-Voogt, gemeente Zwijndrecht, CDA

"Het blijft lastig om aan de voorkant kaders mee te geven en hier later op te controleren. De materie is immens per samenwerkingsverband, je kan onmogelijk alles weten. Binnen onze regio zijn we daarom ook op zoek hoe we nu verder gaan. Wat doen we in regio verband? Wat doen we meervoudig lokaal en wat doen we zelf als gemeente? Een mooie uitdaging."

Marianne van de Watering, gemeente Lelystad, Leefbaar Lelystad

"Zo op het eerst oog lijk je als raad daar nauwelijks invloed op te hebben. Dit is nou net een onderwerp waar ik van zou willen weten hoe je daar wel meer invloed op kunt krijgen."

Joke Lanphen, gemeente Blaricum, D66

"Helemaal niet. De besluiten worden door de collegeleden vanuit de betrokken gemeenten genomen zonder vooraf afstemming met de raad. Ook de invloed die de vertegenwoordiger van de eigen gemeente heeft in de regionale verbanden is marginaal, waardoor het gevoel ontstaat dat er bestuurd wordt voor ons, over ons, maar zonder ons."

Erwin Rutten, gemeente Waalre, AalstWaalreBelang

"De raad heeft op zich maar 3x invloed op een samenwerkingsverband, namelijk bij het geven van een visie op de kadernota, begroting en jaarrekening."

Rozemarijn Baan-Timmer, gemeente Heemstede, VVD

"Als kleine speler heeft Heemstede het soms moeilijk een zichtbare meerwaarde te bieden in belangrijke regionale samenwerkingsverbanden waaronder de MRA. Wij als raadsleden nemen actief kennis van deze samenwerkingen en geven de wethouders duidelijke opdrachten mee."

Janneke van Heugten, PRO21, Nijkerk

"Door regionale samenwerking kan de gemeente meer bereiken dan individueel. Ook wordt vaak via regionale samenwerking (co)financiering gevonden. Controle en invloed op de (regionale) samenwerkingsverbanden door individuele raden is moeilijker. Dit komt omdat het samenwerkingsverband meer op afstand staat van de raad, andere partijen ook hun (andere) belangen kunnen hebben en er vaak indirecte vertegenwoordiging is van de raad."

Maaike Moulijn, Partij voor de Dieren, Apeldoorn

"Nee, dat kan beter. Door regionale samenwerkingsverbanden worden taken toch meer op afstand gezet. In Apeldoorn is bijvoorbeeld het regionale doelgroepenvervoer (PlusOV) helemaal verkeerd gegaan. Het is dan heel lastig om als raad bij te sturen."

Ernst Janssen, D66, Borne

"Niet over het aanvankelijke bestuursmodel in Twente. Inmiddels is dat wat bijgesteld. Veel zou kunnen worden verbeterd wanneer raadsleden meer en eerder bij de oriëntatiefase van een onderdeel/onderwerp worden betrokken en niet, voor zover noodzakelijk, pas voorafgaande aan de besluitvormingsfase."

Bahreddine Belhaj, gemeente Lelystad, PvdA

"Nee, de Regionale Samenwerkingsverbanden worden steeds meer een oncontroleerbaar orgaan, waar de controle vrijwel niet op te doen is. Als gemeenteraad zie je dan allen het stukje X wat jouw gemeente betreft, maar niet het stukje Y wat een andere gemeente betreft. Op deze wijze valt er geen integraal toezicht houden op het geheel. Oplossing zou kunnen zijn om bij Regionale Samenwerkingsverbanden een Regionale Raad van Toezicht te benoemen bestaande uit raadsleden van de verschillende gemeenten in het samenwerkingsverband."

1. Raad gemeente Arnhem begint eerst in eigen huis

A. Een eigen gemeentelijke kader voor Arnhem

Ontwikkel samen met bestuurders, ambtelijke ondersteuning en maatschappelijke organisaties een *eigen* regionale agenda.

- Onze ambities, wanneer werken we samen, met wie, waarom, wat moet het ons opleveren?
- Ga in gesprek met je College en bepaal over en weer: welke ruimte en ruggensteun heeft het College nodig om buiten Arnhem succesvol te kunnen zijn, en welke richting en wensen geef je het als Raad mee.
- Geef aan: hoe en wanneer wil je als Raad worden betrokken?
- Voer ter ondersteuning hiervan SAMEN (Raad, College, Directie) een proces dat je laat uitmonden in een nieuwe Nota Verbonden Partijen.

B. Prioriteer, selecteer en 'adopteer'

Niet alle samenwerking is even relevant.

- Bij welke samenwerking wil je als volksvertegenwoordiger meesturen? Metropool, VGGM, ODRA, MGR Soc.Dom., BVO Connectie?
- Maatschappelijke of financiële betekenis, of risico's?
- Wijs neutrale raadsrapporteurs aan die een samenwerking 'adopteren' en namens de Raad gaan volgen: documentatie, jaarstukken, gesprekken met bestuurders, directie, 'klanten' van de samenwerking.

C. Creëer aandacht, pak positie

- Gesprek met de raadsrapporteurs.
- Bijpraatsessies met college-leden voor beeld- en oordeelsvorming.
- Wil je vaste commissies of vaste momenten?
- Geef kaders en wensen mee; en vraag je bestuurder wat hij nodig heeft aan richting en ruimte.

Groenewoudseweg 399; 6525 EL Nijmegen; 06 4077 0328; Hageman.Advies@Gmail.com

2. Raden zoeken elkaar op: Arnhem pakt positie als centrumgemeente en provinciehoofdstad

A. Een regionaal kader voor info

Ontwikkel via griffiers een *gezamenlijk* regionaal kader.

- Hoe willen de Raden geïnformeerd worden, wanneer?
- Maak een digitaal kennispunt voor alle raadsleden in de regio, voor identieke info voor de Raden.

B. Een regionaal kader voor betrokkenheid

- Hoe willen Raden betrokken worden als regionale raadsleden?
- Denk na over een gezamenlijke Regioconferentie: karakter, aard, opzet, frequentie.

C. Een regionaal platform voor raadsleden

- Eigen regionaal raadsoverleg (met regionale raadsrapporteurs ten behoeve van de Raden), permanente regionale raadswerk-groep.
- Ga in gesprek met regionale bestuurders, directies en 'klanten'.
- Verdeel de aandacht (adopteer per gemeente een samenwer-kingsverband) wissel uit tussen de raden, synchroniseer de agenda's en stem reacties onderling af, bijv. voor gemeenschap-pelijke moties.

Groenewoudseweg 399; 6525 EL Nijmegen; 06 4077 0328; Hageman.Advies@Gmail.com

Grip op samenwerken
Aanzet voor een werkgroep

Raadsleden gemeente Arnhem

4 september 2019

Hageman Advies

Voorstellen

- Adviseur voor samenwerken, processen, projecten, workshops, dagvoorzitter
- Wetenschappelijk medewerker, Faculteitsdirecteur
- Secretaris-directeur regio's Gelderland

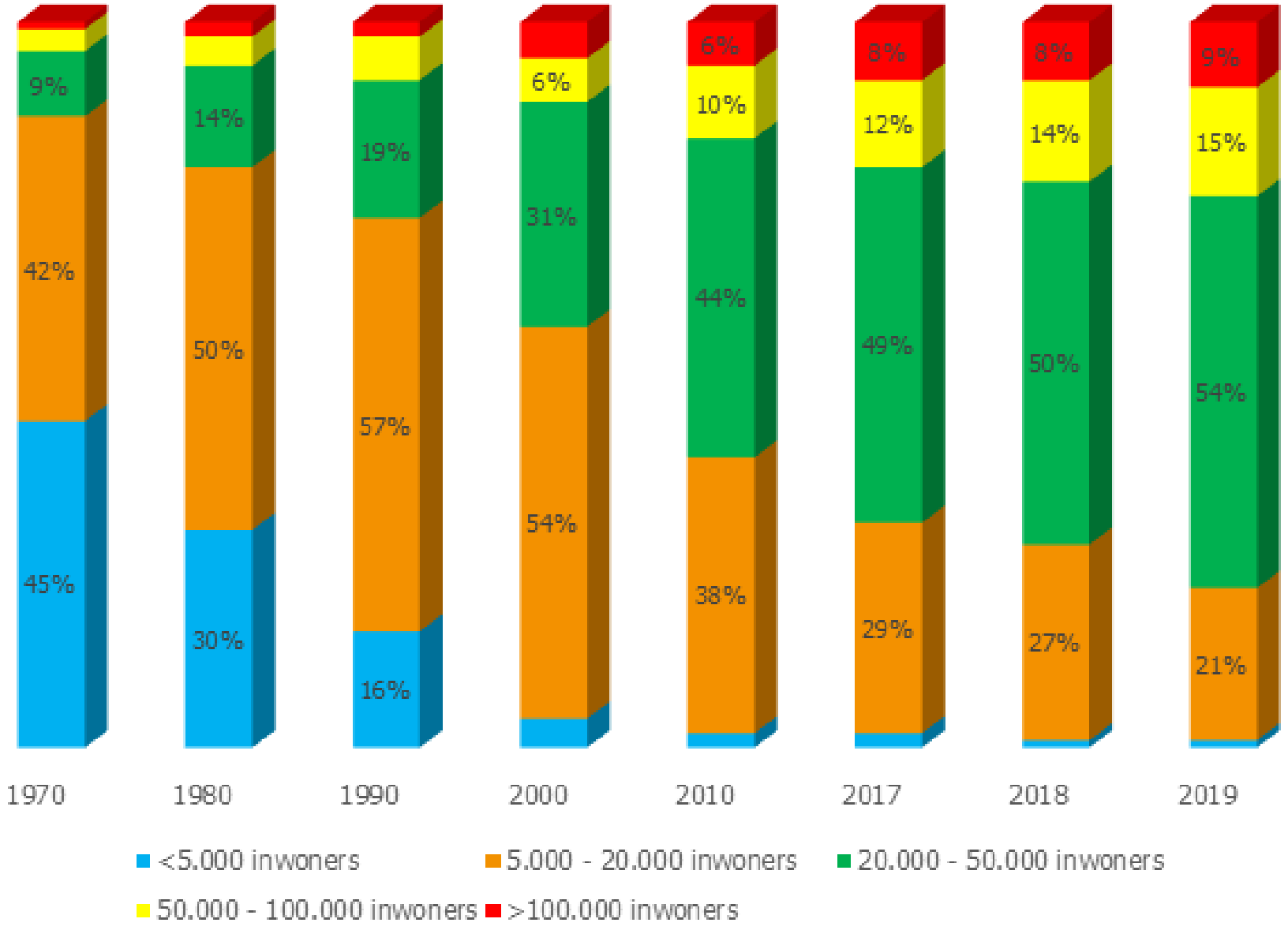

Programma

- Lea Manders: opening, welkom
- Samenwerken in Nederland
- Grip op samenwerken in de praktijk
  - Begin in eigen huis
  - Zoek elkaar op
- In de startblokken: een raadswerkgroep
- Wat heeft de avond gebracht en wat is nodig?

Vragen

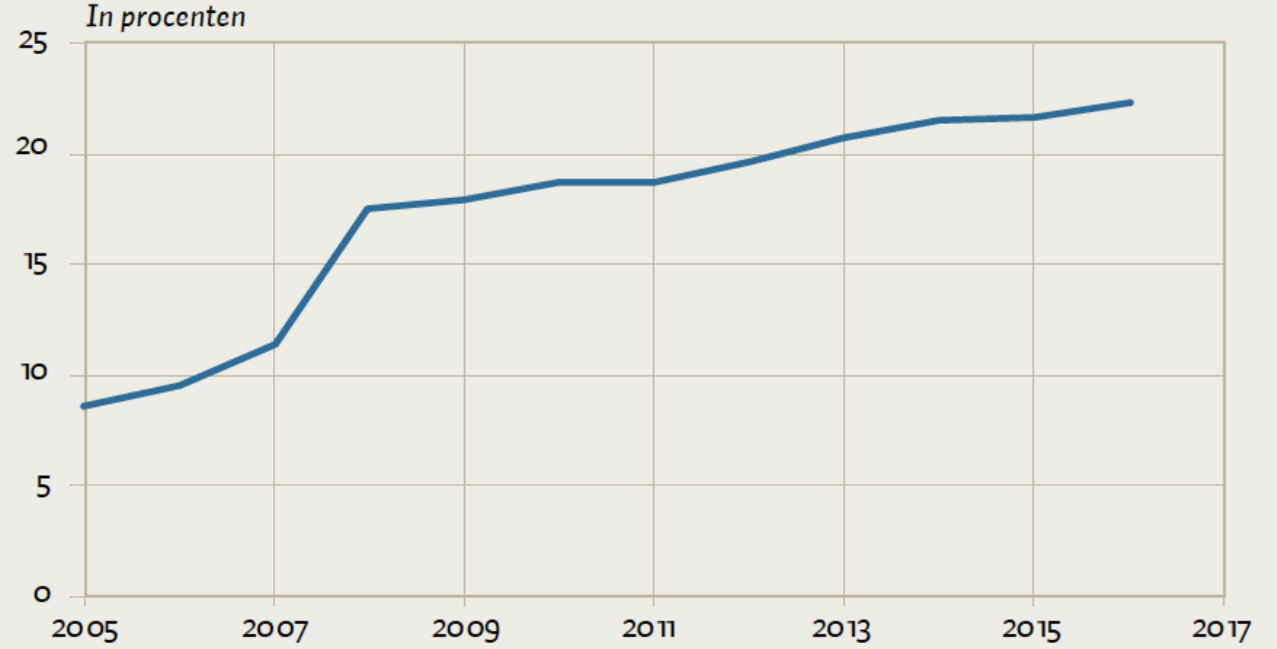
- Hoeveel gemeenten hebben we?
- Hoeveel samenwerkingsverbanden?
- Hoeveel samenwerkingsverbanden per gemeente?
- Hoeveel geld in de samenwerking?
- Werken grote gemeenten meer of minder samen dan kleine gemeenten?

Hageman Advies

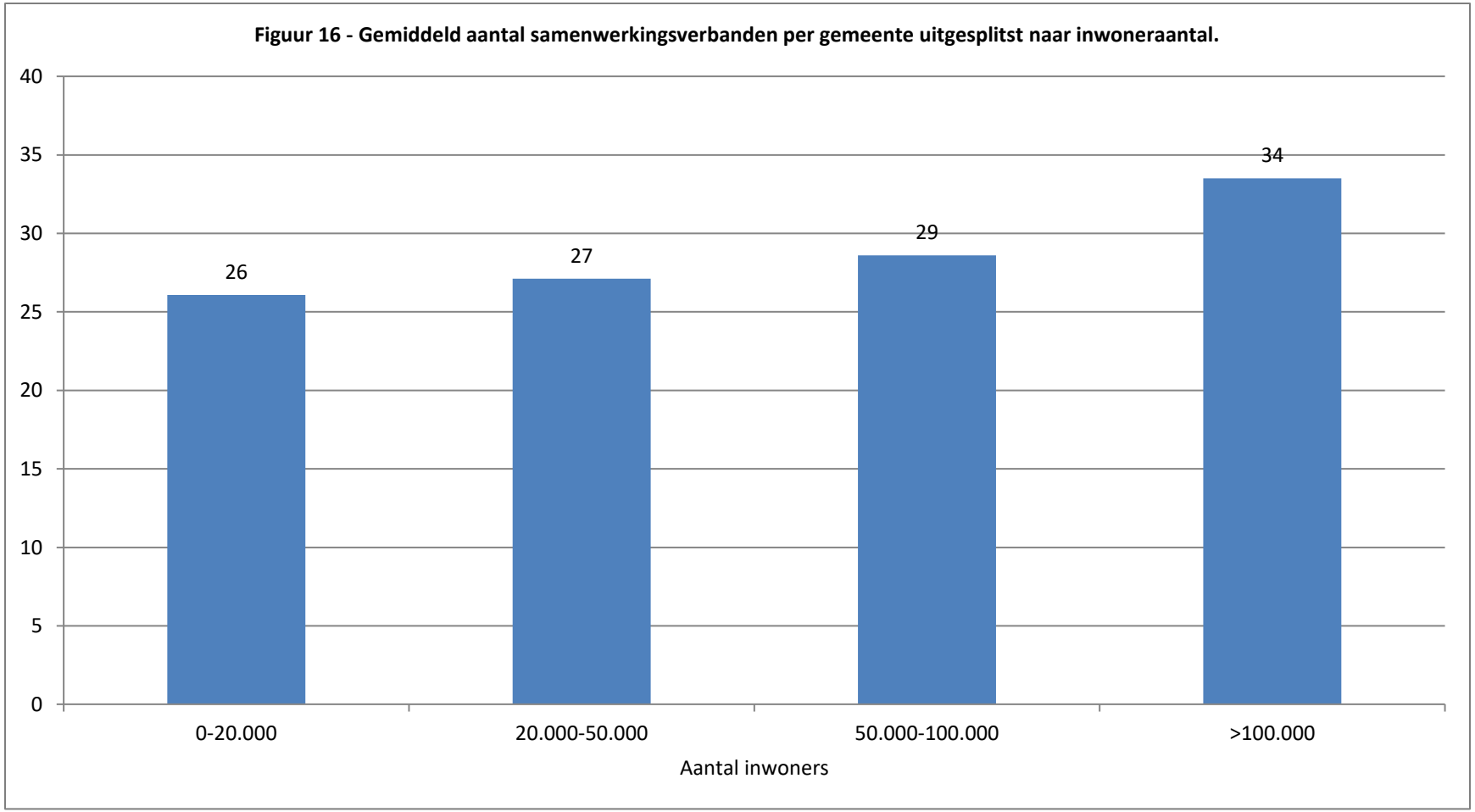
FIGUUR 1

Gemiddelde aandeel van de gemeentelijke uitgaven dat via samenwerking verloopt

Bron: CBS, eigen berekeningen (zie kader 1) | ESB

Intensiteit van samenwerking

Maatschappelijke verandering

- 2019: 355 gemeenten; 1988: 714
- 2010 - 2015: 38% >ambtenaren (< 15% gemeenten)
- Tot 20 – 40 % van gemeentelijke budget
- 2017: Ruim 1100 samenwerkingsverbanden
- 2017: 27 Verbanden

Opschaling, Regionalisering; daily urban system

Meer taken, minder gemeenten, decentralisaties

Netwerksamenleving, markt-overheid-inwoners

Maak Verschil

Krachtig inspelen op regionaal-economische opgaven

Studiegroep Openbaar Bestuur

Hageman Advies

BZK: de vraag en opgave centraal

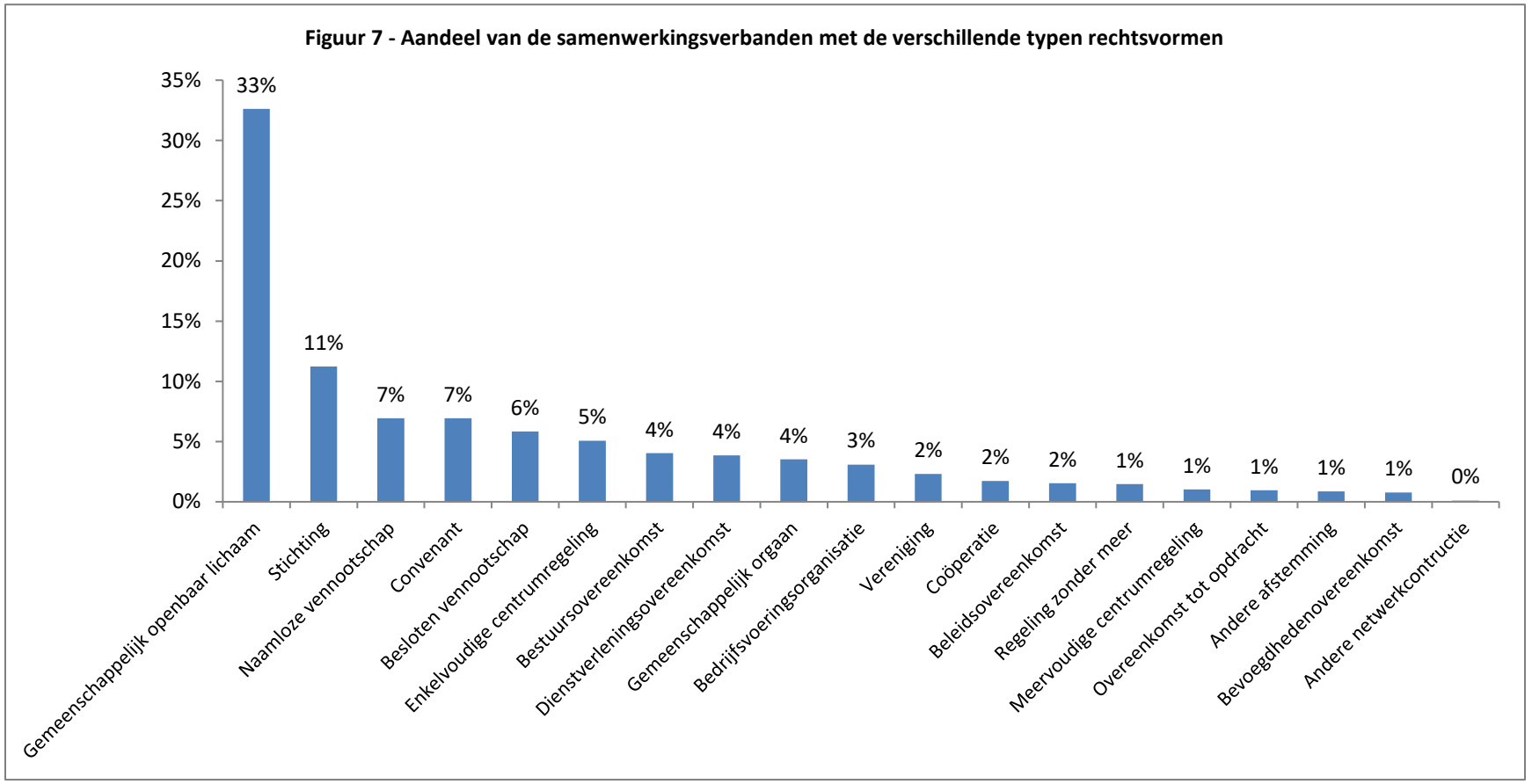
- Niet: taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden
- Maar: vraagstukken, netwerken, processen.
- Niet: uniforme modellen voor heel Nederland
- Maar: oplossingen per geval, maatwerk
- Niet: denken vanuit organisaties,
- Maar: organiseren.
- Niet: je gaat erover, of niet,
- Maar: je gaat ervoor!
- Niet: macht,
- Maar: invloed.

Kabinet: wijzigen WGR

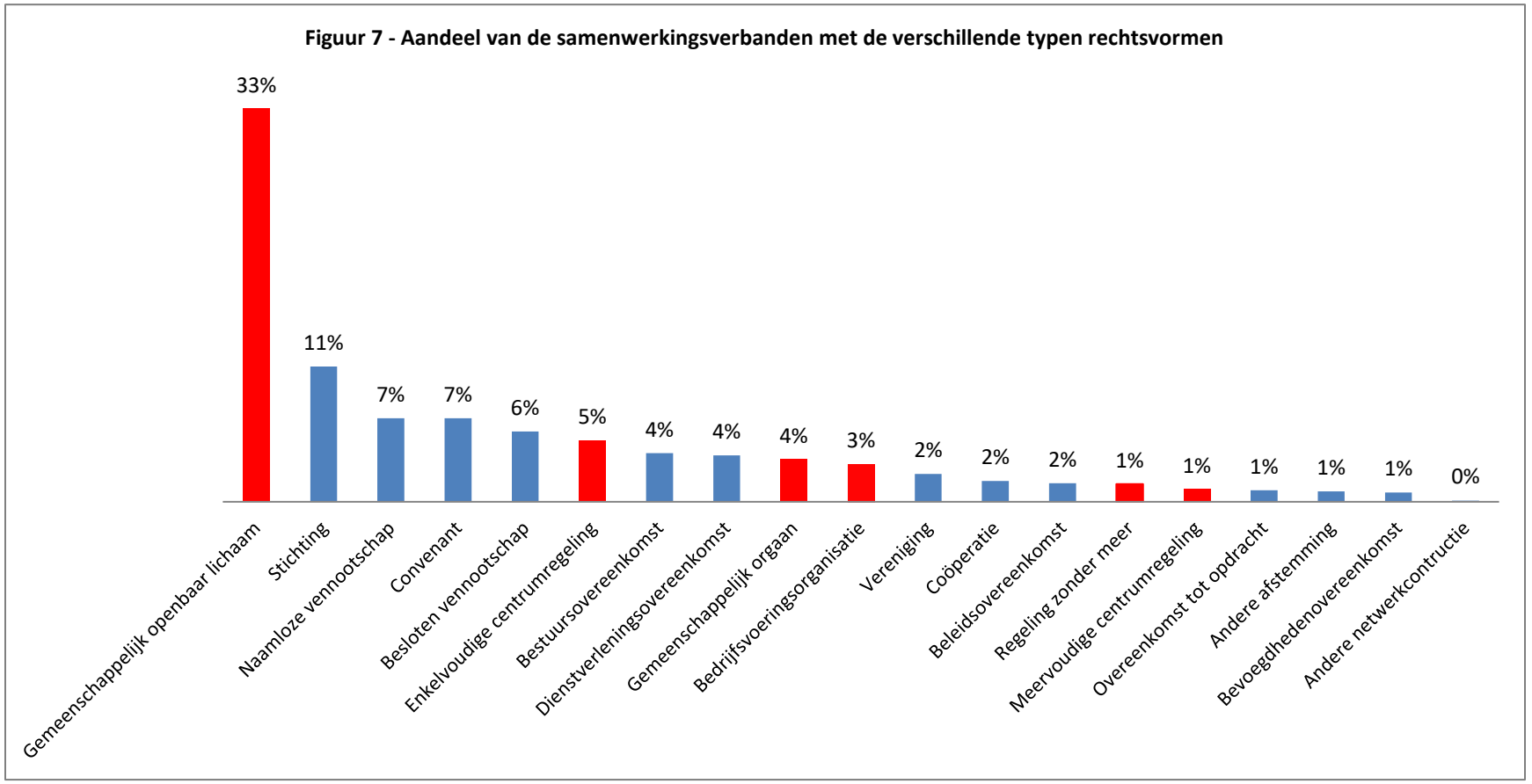
- voorafgaande zienswijze, dan de toestemming
- zienswijze bepaalde besluiten (bijv. strategie)
- inspraak, participatie burgers
- periodieke evaluatie
- lidmaatschap raadsleden
- actieve infoplicht
- gemeenschap. raadsadviescom.
- ruimere termijnen fin. stukken
- rekenkamer; enquêterecht

Samenwerkingsvormen

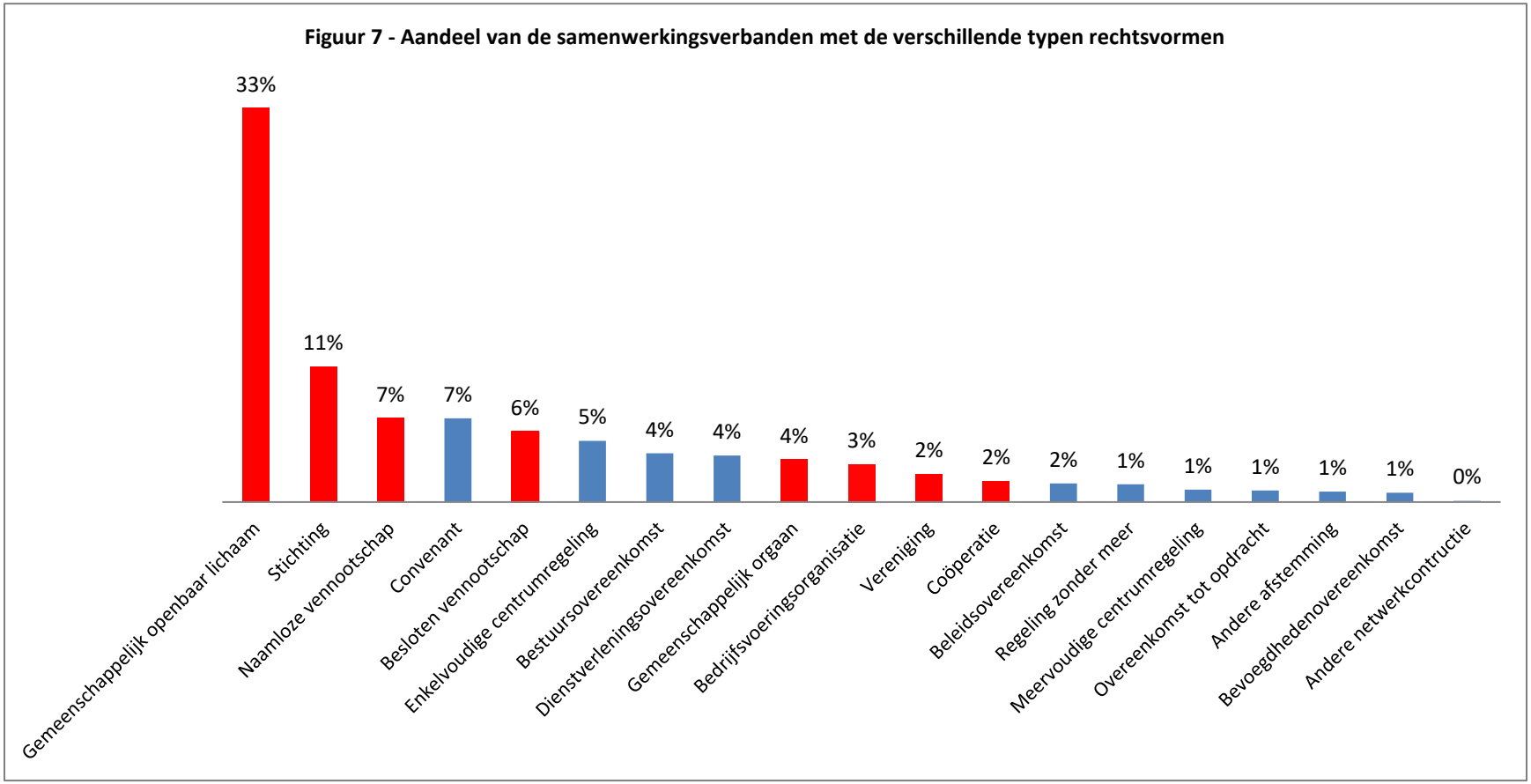

Samenwerkingsvormen WGR

Verbonden Partijen

Figuur 7 - Aandeel van de samenwerkingsverbanden met de verschillende typen rechtsvormen

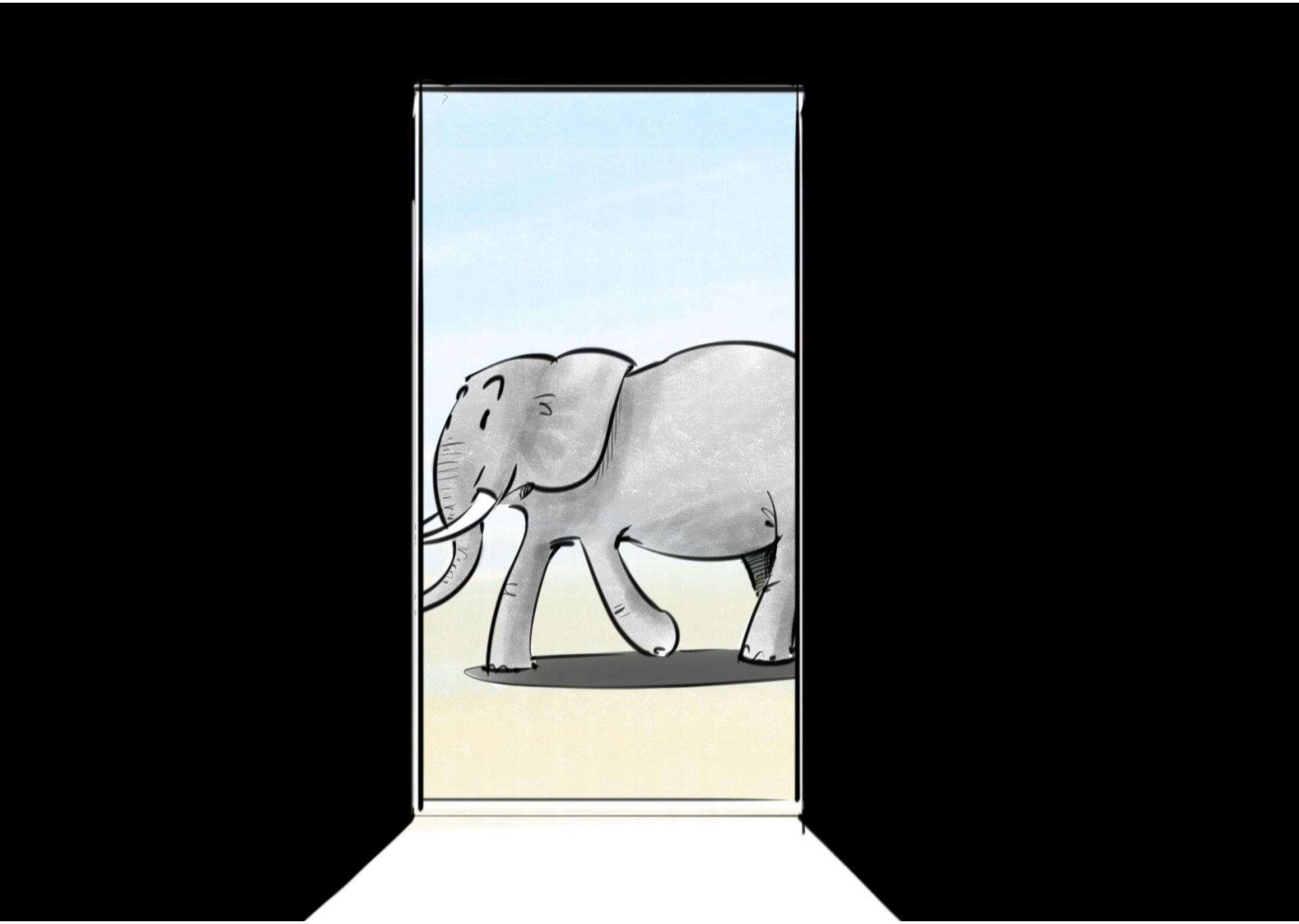
Arnhem

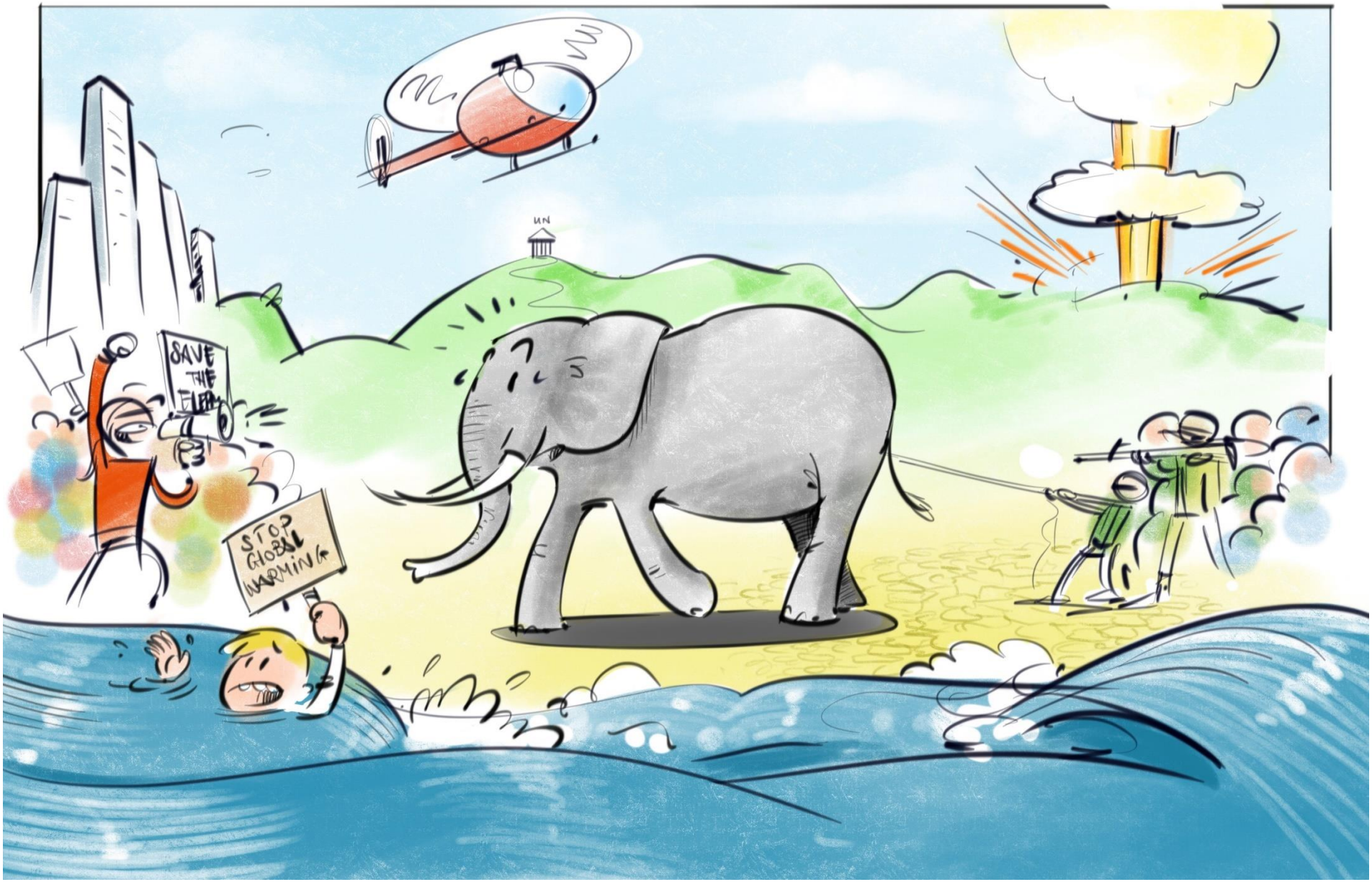
Naam	Organisatievorm	Jaarlijkse bijdrage gemeente Arnhem	Ingeschat risicoprofiel
Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City region	Gemeenschappelijke regeling	€ 300.000,--	Middel
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	Gemeenschappelijke regeling	€ 16,78 mln.	Middel
Werkvoorziening Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)	Gemeenschappelijke regeling	nihil	Middel
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	Gemeenschappelijke regeling	€ 5,45 mln.	Middel
Regionaal Historisch Centrum Gelders Archief	Gemeenschappelijke regeling	€ 1,11 mln.	Middel
Lingezegen	Gemeenschappelijke regeling	€ 250.000,--	Laag
MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland	Gemeenschappelijke regeling	€ 33,09 mln.	Middel
Euregio Rijn-Waal	Gemeenschappelijke regeling	€ 28.000,--	Laag
BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	Bedrijfsvoeringsorganisatie (=Gemeenschappelijke regeling)	€ 5,18 mln.	Hoog
BVO De Connectie	Bedrijfsvoeringsorganisatie (=Gemeenschappelijke regeling)	€ 28,91 mln.	Hoog

common eye

UN
SAVE THE ELEPHANT
STOP GLOBAL WARMING

VNG

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Lokale democratie: actie op maat

ONTWIKKELAGENDA LOKALE DEMOCRATIE 2017 – 2022

VNG: denk vanuit de vraag, de opgave

"We moeten leren om steeds de vraag te stellen welke specifieke oplossing bij welk specifiek probleem past en wie dat het beste kan doen. In sommige gevallen staan niet gemeenten, maar maatschappelijke partijen aan de lat. In andere situaties werken overheden samen, bijvoorbeeld op regionaal niveau"

Drie pijlers voor de opgave

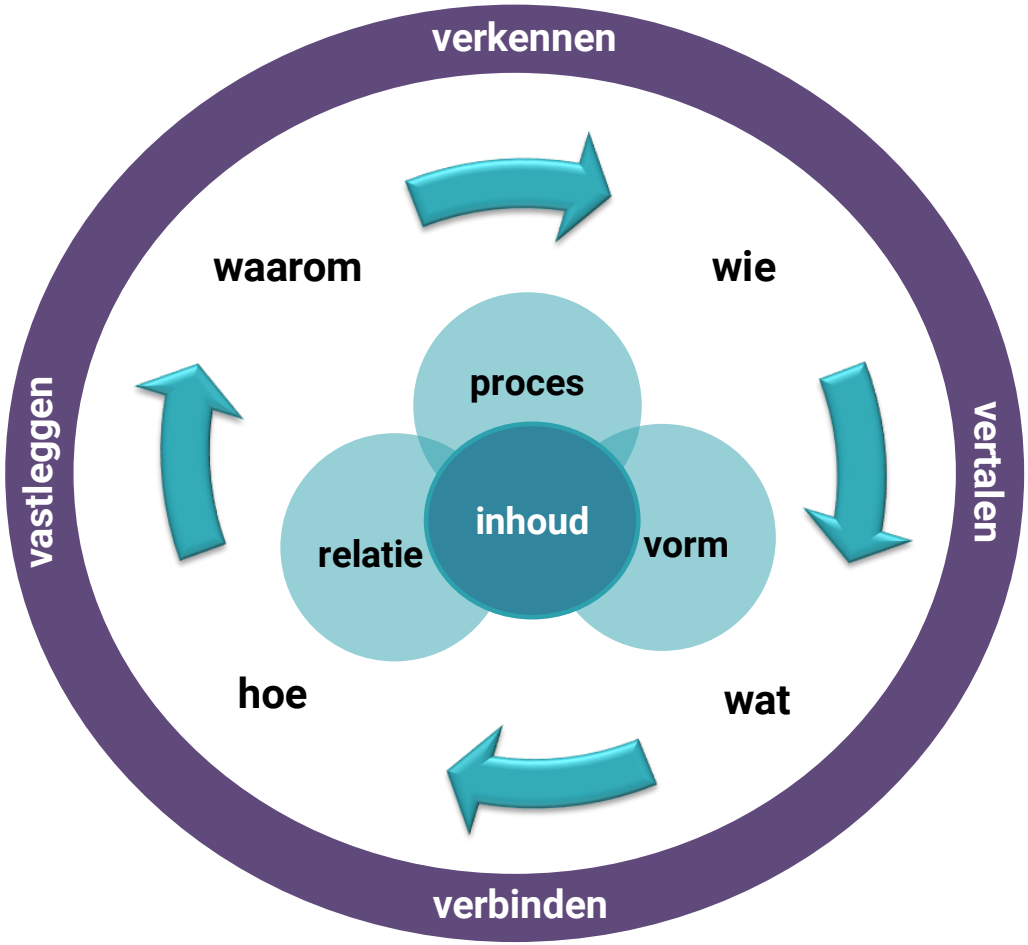

Hageman Advies

Nieuwe ‘governance’

Succes in het samenwerken

Vijf handvatten voor succes

- Helder **motief**, doel, waarom, opgave
- **Noodzaak**: elkaar nodig, toegevoegde waarde
- Het goede proces; **middelen; 'leiderschap'; ** netwerkvaardigheden
- Goede **cultuur**: transparant, zakelijk, afspraak is afspraak, resultaatgericht, consensus, gunfactor, vertrouwen,
- **Governance**: vormen, processen, relaties; ieder pakt zijn rol.

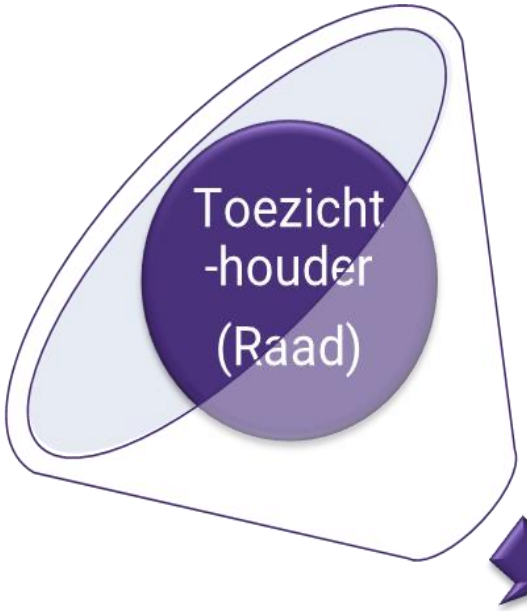
Rollen

- Eigenaar
- Opdrachtgever
- Opdrachtnemer
- Toezicht

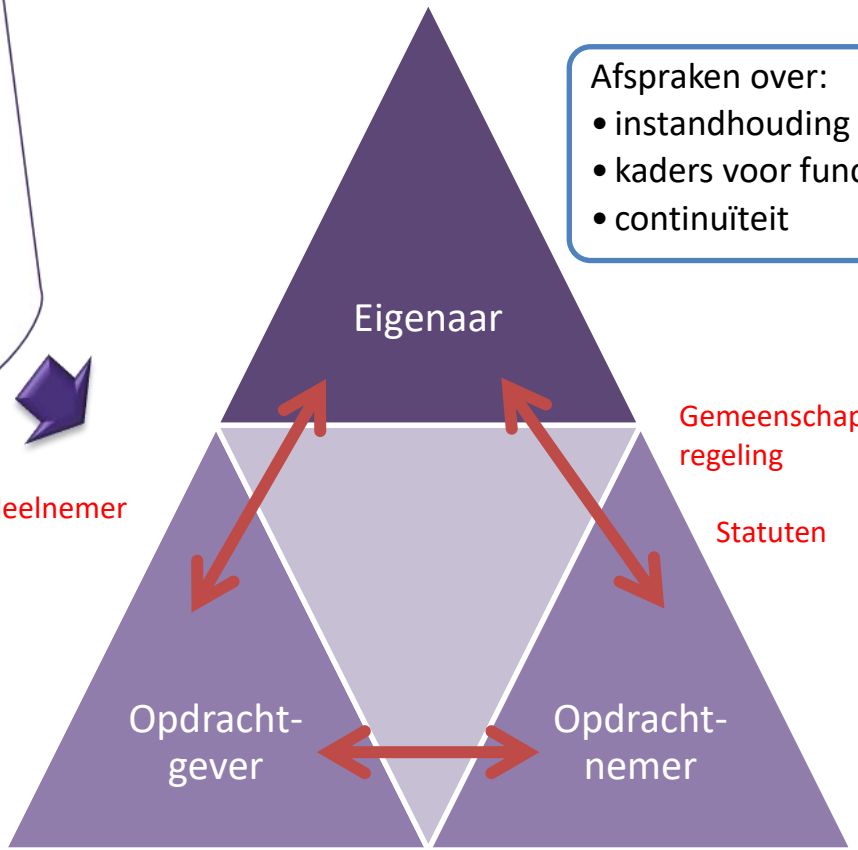

Van kaders, naar toezicht

Intern deelnemer

Gemeenschappelijke regeling

Statuten

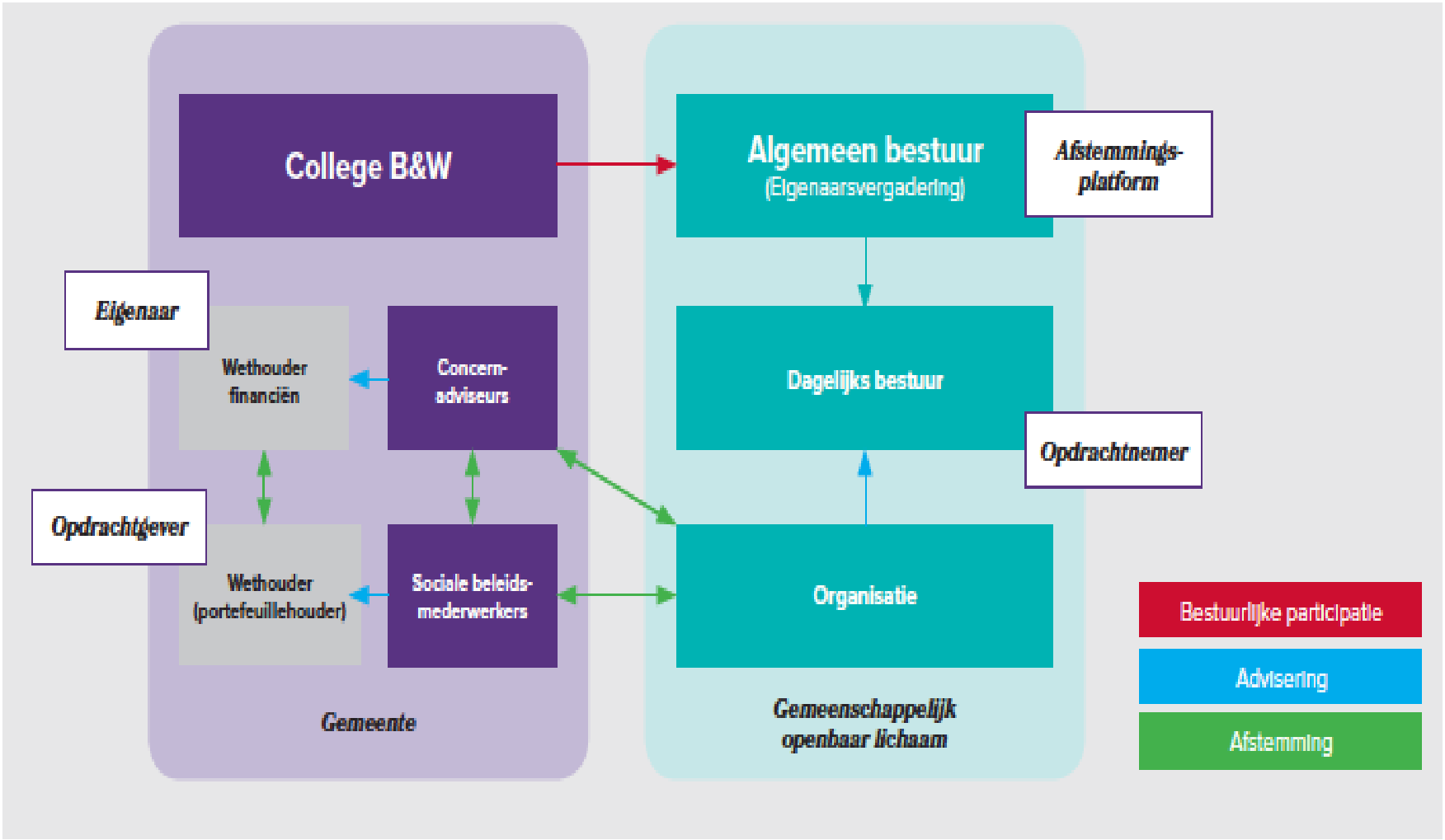
Afspraken over:
- instandhouding
- kaders voor functioneren
- continuïteit

Dienstverleningsovereenkomst
Dienstverleningshandvest

Afspraken over:
- leveringen
- prestatienormen
- rapportages
- relatiebeheer

Afspraken over:
- aard en omvang dienstverlening
- mate van standaardisatie
- wijze waarop diensten worden verleend

Rolverdeling; bestuurlijk en ambtelijk

De raad in positie: GRIP

Raad

Toezichthouder

College B&W

Eigenaar / Opdrachtgever

Raad

Toezichthouder

College B&W

Eigenaar / Opdrachtgever

Portefeuille-houdersoverleg

Algemeen bestuur

(Eigenaarsvergadering)

Afstemmings platform

Dagelijks Bestuur

Opdrachtnemer

Gemeenschappelijk openbaar lichaam

Toezicht

@fokkesukke

“Je krijgt waar je genoegen mee neemt”

- Stap 1: Begin in eigen huis
  - Ontwikkel een eigen kader, maak keuzes, organiseer zelf aandacht, overleg en controle
- Stap 2: Maak contact met andere raden
  - Stem af, maak afspraken, formuleer wensen
  - ‘Democratisch’ omsingelen

Begin in eigen huis

- Neem initiatief voor gesprek en uitwisseling
  - Wanneer, waarom, met wie, en hoe de Raad erbij?
- Een eigen gemeentelijk kader
  - Nota verbonden pp 2.0
- Prioriteer, selecteer en ‘adopteer’
  - Welke samenwerking gaan we (pro)actief volgen?
  - Raadsrapporteurs
- Creëer aandacht pak positie: aan tafel!
  - Bijpraatsessies, vaste commissies en momenten
  - Geef kaders, richting en wensen mee. *Ruggensteun!*
  - We wachten niet op Den Haag!

Kabinet: wijzigen WGR

- voorafgaande zienswijze, dan de toestemming
- zienswijze bepaalde besluiten (bijv. strategie)
- inspraak, participatie burgers
- periodieke evaluatie
- lidmaatschap raadsleden
- actieve infoplicht
- gemeenschap. raadsadviescom.
- ruimere termijnen fin. stukken
- rekenkamer; enquêterecht

Leg contact met andere raden; ‘democratisch omsingelen’

- Regionale speerpunten en focus
- Afspraken over regionale informatie
- Synchroniseer agenda’s
- Stem reacties en moties af
- Interactieve beleidsontwikkeling
- Eigen regionaal platform
  - Werkgroep, vast overleg met bestuurders, overleg met samenwerkingsverbanden
  - ‘Regionaal parlement’

Raadsleden NO Brabant

- Focus op samenwerkingen: strategisch, geld, burgers
- Programma van eisen voor een regionaal, digitaal, infosysteem; centrumgemeente
- Eens per 4 jaar een interactief proces met de raden voor concept meerjarig beleidsplan
- Regionale beeldvormende avonden raden
- Griffiers en secretarissen ‘adopteren’ een samenwerking, gaan een relatie aan, wisselen uit en stemmen af met griffiers en presidia

De Twenteraad

- Alle 348 raadsleden vormen Twenteraad
- Jaarlijks enkele thema-bijeenkomsten: Info, uitwisseling, meningsvorming en desgewenst richtinggevende uitspraken
- Presidium, 6 à 8 keer per jaar, met raadsleden regiovz als vz, een raadslid is vicevz, een griffer als secretaris
  - Agenda, procedures, evaluatie, spreekt bestuur aan
- Griffiers ondersteunen Twenteraad en Presidium

Stedelijk gebied Eindhoven

Manifest werd: oproep aan je zelf

Wij Raadsleden:

- zoeken elkaar op, netwerken, informeel
- gaan in gesprek, met elkaar en met bestuurders
- vragen pro actief info aan bestuurders
- vragen bestuur: neem ons ook pro actief mee en vraag ons om richtinggevende uitspraken
- synchroniseren onze lokale agenda's
- geven na een jaar het stokje door aan een nieuwe werkgroep

Verenigde Vergadering Hart van Brabant

- Alle raadsleden
- Nieuwe strategische meerjarenagenda
- Tevoren moties indienen, als gemeente, pol.partij of speciale regionale coalitie
- Regiovoorzitter is voorzitter; voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen als ‘regiocollege’
- Aangenomen moties zijn: een zwaarwegend advies voor het vervolgtraject

Raadswerkgroep

- Motieven: wat willen we bereiken?
- Wie?
- Rolverdeling?
- Wat?
- Hoe?
- Hartenkreten, aandachtspunten?

Terugblik, volgende stap

- Wat hebben we gezien?
- Wat vraagt nog aandacht?
- Wat is de logische volgende stap?

Contact

dr. mr. Maarten Hageman

Hageman.Advies@Gmail.com

06 4077 0328

Maarten Hageman

Maarten Hageman

Hageman Advies

Strategie | Samenwerking | Governance